

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a treia-oraă 6 cr.
a treia-oraă 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dl Carol Schuller în București, strada
Lăbăreț nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 ceceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Maramureșeni.

Toate foile maghiare ale firmei Haas et Deutsch și cele înrudite cu ele scriu cu multă ostentație despre călătoria „triumfală” a comitelui-suprem bar. Ervin Roszner, prin înținerile românești ale comitatului seu Maramureș. Toate fac un tărăboiu cât Doamne ferește despre atitudinea și sentimentele „patriotice” ale Românilor maramureșeni, care „deși la granița Ardealului, nu cunosc chestia română” și sînt „fii credincioși ai patriei maghiare”.

Nouă ni-se pare foarte nostimă comedia aceasta. Sîntem însă curioși să știm, că oare tot atât de nostimă 'i-se pare și dlui Hieronymi? Ce zice el oare la reclama aceasta ce se face fișpanului seu, scurta vreme după blamagiul călătoriei ministeriale prin Ardeal?

Fără îndoială această emulație de dragoste pentru Români, între fișpan și ministru, din care domnul ministru a tras, cum zice Ungurul, „cea mai scurtă”, trebuie să fie foarte supărătoasă pentru cel din urmă și prezentă în lumină foarte nefavorabilă modestia dlui bar. Ervin Roszner.

Din fericire sîntem însă în poziție să-i dăm dlui ministru o mângâiere foarte considerabilă în supărarea sa. Anumit îl asigurăm, după cea mai bună cunoștință a raporturilor din Maramureș și după cele mai bune informații primite în cazul de față, că toată parada despre buna primire a fișpanului maramureșan din partea Românilor nu este altceva, decât ceea-ce Neamțul numește *Humbug*. Poate fi sigur dl ministru, că toată treaba se reduce la reclama excesivă a foilor guvernamentale, ear' dacă Excelența Sa, adevă dl ministru, ar face singur o călătorie prin Maramureș, s'ar convinge în persoană că așa este, căci nu cu mult mai călduros ar fi primit acolo, de cum a fost primit în Ardeal.

Nu voim să zicem prin aceasta, că cauza noastră națională ar sta destul de bine în Maramureș. Din contră, cu durere trebuie să admitem, că în această privință este mare deosebire între Ardeal și Maramureș. Știm, că partea inteligentă a Românilor de acolo, cu puține laudabile excepțiuni, este binișor afundată în indiferențism în cele naționale. Știm că numeroasa nobilime română a Maramureșului s'ar înstrăinat

mult de pulsațiunea vieții românești, știm că clerul, sub influența fatală a episcopiei din Gherla, stă într-o neiertată rezervă față cu mișcările naționale și că poporul, lăsat astfel singur și nepovățuit, și afară de aceea stors de lipitorile ovrești, care bîjbăie prin comitat, nu poate face multe, nu-'și poate manifesta precum s'ar cuveni, sentimentele sale, de care altfel și el este pătuns.

Le admitem aceste, dar' de aici până la reclama bombastică a dlui fișpan mai este foarte mult. Drept aceea, negăm foarte hotărît, că Români maramureșeni ar fi saltat de bucurie, că pot întimpina în mijlocul lor pe un reprezentant al actualului guvern. Și mai hotărît negăm, că ei s'ar fi lăpădat de cauza noastră națională așa cum susține tantumul oficioaselor.

Vor fi făcut-o aceasta singuratici oameni de dubios românism, un Gyenge (*nomen est omen!*), un Anderko, un Kökényesy, pe barba lor proprie, nu însă ca reprezentanți ai Românilor, ai adevăratului popor maramureșan, care sigur 'i-ar desavua, dacă ar fi să-'și arete el vederile și dorințele.

Dar' și acestia cum au făcut-o? Așa că grandioasa primire a fișpanului a fost înainte „preparată” de solgăbirii sei, de dnii Szaploneczay Lajos și Solcz Béla, după-cum chiar foile guvernamentale mărturisesc. Se știe însă în ce fel „prepară” în Ungaria solgăbirii asemenea demonstrațiuni.

Nu poate deci fi vorba de o manifestație spontană și sinceră a Românilor maramureșeni, ci este pur și simplu o farsă a administrației, cu care guvernamentalii voese să orbească lumea.

Ear' după-ce nu putem crede, că bar. Ervin Roszner ar fi înscenat această farsă numai pentru a se arăta mai destoinic, sau mai iubit între Români, decât ministrul seu, trebuie să ne întrebăm, de ce a înscenat-o?

Apoi nu e greu să aflăm de ce. Se vede că guvernânții noștri au foarte mare interes să arete cuiva, că nu toți Români sînt angajați în luptă națională românească, ci sînt și de aceia Români, care sînt mulțumiți cu actualele stări de lucruri și nu voesc să știe de chestia naționalităților.

Acesta a fost, după-cum am arătat la timpul seu, și rostul călătoriei ministrului Hieronymi prin Ardeal.

După-ce însă d-sa n'a isbit, și a vedut tocmai contrarul dela ceea-ce voia să dovedească, 'i-a dat acum voe fișpanului seu, ca să-'și facă mendrele prin Maramureș, și să producă acolo mult dorita „dovadă”.

Pentru-ce tocmai în Maramureș? Pentru-că bine știa guvernul, că chiar și în chip de comedie numai singur în Maramureș, dintre toate comitatele locuite de Români se poate produce, fie și numai aparentă, că Români sînt buni patrioți în sensul „ideii de stat” și al șovinismului maghiar.

Cum însă o singură rîndunică nu face primăvara și o singură excepție întărește numai regula generală, astfel și călătoria baronului Roszner, cu tot șgomotul făcut de mameluci în giurul ei, pentru oamenii judecători și ne-preocupați n'a produs alt rezultat, decât a contribuit numai la recunoașterea adevărului general, că întreg poporul român de sub coroana Sfântului Ștefan este angajat în lupta pentru emanciparea națională și toate sforțările guvernului nu pot scoate contrarul la iveală.

Aceasta este o parte a moralei din frasa dlui br. Ervin Roszner. Ear' cealaltă parte este un advertisement la adresa conducătorilor noștri, că nu este permis să neglijem nici cea mai mică și mai depărtată poziție a românismului, pentru-că ori-ce neglijare adversarii o exploatează cu rea credință în favorul lor.

Până aouma, este adevărat, prea puțin ne-am interesat de părțile nordice locuite de Români. Cu atât mai mult ne vom interesa în viitor și avem bună speranță, că este ultima-oraă de 'i-a venit unui om al guvernului poftă să culeagă între Români, fie și în Maramureș, lauri pentru „idea de stat.”

Fie ca acest advertisement să fie pus la inimă în prima linie de frunțașii adevărați ai Românilor maramureșeni, de care tot mai sînt destui și în această extremă poziție românească. Căci în cele din urmă, ori-cât de lăncedă ar fi vieța lor națională, tot îi știm mai buni decât să admitem presupunerea, că ei vor suferi multă vreme, ca Români maramureșeni să fie folosiți de co-dă de topor în pădurea românismului.

Esti demn de Hieronymi! Ii zicem aceasta lui Reussig, noul secretar de stat în ministerul de interne. În discursul ce 'i-a ținut din incidental intrării în slujbă a zis că administrația trebuie să fie astfel întocmită, ca ea „să corăspundă duhului maghiar și să fie în același timp o expresie fidelă a ideii de stat maghiar”. Un duh rău se va depune deci în această lege, cu care Hieronymi zicea că vrea să ne împace. Asupra chestiei de naționalitate Reussig a zis numai că trebuie resolvată. Simțim deci ce va face și el.

„Delfinul!” Numai numele-'i este frumos, încolo eată ce-i: Presa maghiaro-ovrească luă cu o sete, cam ca a lui Eful-Sänger din poemul lui Alexandri, picătura de apă ce 'i-o puse în cale acest „Delfin”, de recreație. Altă voce, ziseră ei, care recomandă *bűdös oláh*-ilor să se pună în leagănu de mătase ce 'i-'l făcărăm noi, elemental oștic-cultural!

Am telegrafat la București să ni-se trimeată acel Delfin, să vedem mai deaproape ce bucluc ni-a făcut d-sa. Ca răspuns am primit telegrama:

„Delfinul e gazeta ovrească, care apără câțiva numeri, nebăgați în seamă și răpoasa în diavolul care a inspirat-o. Detaalii pe poștă”.

Eată cine era să salveze onorul compromis al politiceii maghiare.

Procesul Memorandului.

(Sentența tribunalului. — Recursul de nulitate. — Sentența Curiei.)

II.

Recursul de nulitate.

(Urmare.)

După simțul și vederile de drept al presidentului, acușaii sînt chemați să precizeze prin declarațiuni prealabile punctul lor de vedere în apărare față cu actul de acușă, și să aducă la cunoștință acele împrejurări, care după părerea lor ar putădemustra, că acușarea pe ei nu-'i atinge, ori că unul sau altul dintre acușaii prin acele ar pută arăta ca culpabilitatea pentru el este de a se esclude. Scopul acestor declarațiuni este, ca jurații să fie orientați asupra afacerii și să o poată judeca mai bine, ear' tribunalul să poată decide în chestia responsabilității.

E evident, că aceste principii ale presidentului sînt diametral opuse cu scopul acceptat de toate statele de drept a declarațiunilor prealabile. Acesta este evident cu atât mai vrtos, cu cât în urma principiului fundamental al instituției curții cu jurați, în urma proces-

durii scoțiana după care este plagiată procedura noastră, construcția ată a faptului obiectiv cât și a celui subiectiv se ține de cercul de activitate a juraților, care sînt chemați a delibera asupra faptului obiectiv și subiectiv cu afirmare sau negare.

Scopul declarațiunilor prealabile este, să le dee ocaziune acușaiilor, ca să se declare asupra acuzei în cercul stabilit de actul de acușă, relativ la faptul obiectiv și subiectiv formulat deja în actul de acușă.

Aceasta este urmarea împrejurării, că acusa nu poate avé nici o afirmare, relativ la care acușaiilor să nu li-se dee privilegiu să se declare.

Dacă vom considera acest scop al declarațiunilor prealabile, le este evident, că declarațiunile prealabile sînt răspunsuri la actul de acușă și astfel formează dreptul exclusiv al acușaiilor numai, prin urmare acuatorul public nu are drept ca referitor la declarațiunile acestea, precum și la forma și valoarea lor să ceară și să obțină cuvânt, și să precizeze din nou punctul de vedere al acuzei.

Aceasta apare cu atât mai evident, cu cât pe baza §. 69 din procedura de presă în toate părțile procedurii cuvântul ultim este al acusatului și al apărătorului.

E de prisos ca să discutăm, că dacă în cercul declarațiunilor prealabile acuatorul numai odată ar pută să vorbească și după el ar urma cuvântul acuatorului public, atunci drept principiu cardinal al procedurii de presă s'ar recunoaște preponderanța acuzei, ceea-ce este nu numai în contra principiului apărării, ci și a judicaturii de presă.

După-ce însă în cercul declarațiunilor prealabile numai acușaii pot să vorbească, ear' în contra acestui drept acuatorul public mereu a fost recercat din partea presidentului, ca să răspundă la fiecare declarațiune a fiecărui acusat, ceea-ce a și făcut prin încercarea de a combate chestiunile mai momentuoase, — această procedură urfă cu toate antecedentele și consecințele sale, prin urmare și verdictul este de a se nulifica și încă cu atât mai vrtos cu cât președintele tribunalului precum și senatul a trecut peste cercul seu de activitate în momentul când a decis în chestia responsabilității, ceea-ce se ține exclusiv de cercul de activitate a juraților.

Deja această trecere peste cercul de activitate legal, conține cauză de nulitate și motivează în destul nulificarea verdictului curții cu jurați și a sentenței judecătorești.

Motiv de nulificare absolută este și împrejurarea, că garanța cea mai elementară a apărării: siguranța de viață a acușaiilor și a apărătorilor, libertatea lor personală precum

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Din Borsici

de Burlac.

...Cu atari contemplațiuni pleasem la reparare eu unul și cu detectivul doi. Silvanul meu este Borsecul, vestita baie sêcusească. Aici vîd odată focuri mari în păduri, mă duc la cel mai apropiat, și ce vîd? Doi Sêci străluciau focul și numărau miile de fluturi care alergau la foc spre a fi mistuiți într'insul. Erau vermi care nimicește brazii. Prost dobitoc, fmi zisei eu cel cu „minte regină.”

Judecata fu făcută și încă „cu pathos”, după zicala lui Don Lica de Basan. Dar' eu cum am ajuns aici? mă întrebai involuntar. Acasă huiduit de Unguri, vin acum în gura Sêcului. Hm! Ce deosebire dar' între „prostul dobitoc” și între superba „minte regină”.

Afurisită realitate, cum îți trage sfoara pe nas când 'ți-e lumea mai dragă, și te hășbebe dela taifasul maiestostului la halaripul ridicolului. Am gândit mult la cursele vieții, da, cursele vieții sînt neisprăvite și vecinică ceața ochilor noștri. Trecînd în acest chip asupra speculațiilor, am ajuns la un singur liman: *ora et labora*.

Un an de zile am retăcut ca și un rusinat pășniște, mele din Borsici, cum se zice pe românește, până când cetii pămîniile cocolului Brinzeu. Aha, eată-'l fmi zisei din partea cea diabolică a firei omenești. Naiba

te-a dus acolo, nu sînt destul de largi acumii Munteniei pentru o țir de Brinzeu. Munc pot vorbi, căci dacă va mai rîde cineva de mine, fmi este ușor a zice: d'apoi Brinzeu, nu-'el filosof care umblă cu elasicii în propă, om luminat de cei-ce mănăncă cu limbura înțelepciunea și romanismul? Ei și! ca și fluturii în foc, sau ca și musca în zăr, a căzut și el precum ne este dată, căci bag seama Turgenjew are drept „om ori dobitoc tot una”. Să luăm aminte.

Era în vara trecută, când cetisem în „Tribuna” anunțul sirenic al Borsecului. În Reghinul-săsesc așteaptă la gară căruțe comode cu prețuri fixe și ieftine etc. etc., încât 'ți-se făcea că te vezi dus în perini de bazar, trase de bălauri de cai ardelenesti.

Dar' în Ardeal și minciuna e vorbă. Ajuns în Reghin, dădui de niște hamali trândavi cu priviri sêcusești, însă căruțe imperinate și cu bălauri de cai ardelenesti ce în palmă. M'am dus în oraș, aici birjarii se țineau la preț, fmi cereau o avere pe cărușia până la Borszék. O zi și o noapte ținui pe dracul de coadă, până-ce 'mi-am căpătat doi tovarăși, un Ovreu și un Armean, cu care împreună am plătit 22 fl. cărușia la Borszék. Ei, și ce cărușie!

Când dimineața la 3 ore mă uit la „bălaurii” sêcusești și gîndes: la cei 96 de chilometri, 'mi-se ridică ceafa. N'o să poată merge bēlul zisei vizitului. Bēlul adevă era o țoapă încolăcită ca și un covrig, odinioară pe vremea feudalismului înainte de 1848 bēl, acum însă era pistriț și între petele roșii de abia se mai vedea câte un fir de păr alb. Ei,

domnule, fu răspunsul vorbărețului vizitiu, acesta e cal bansonc, n'aveți frică, merge ca vîntul și ca gîndul. Slabă mângâiere pentru mine, care despre baroni știam că sînt harnici de a mânca și bea, dar' de lucru nu, de o avea firea baronilor ardelenesti, atunci, de, atunci gată-'ți umerii, Române.

Pe la mijlocul drumului vedem că „baronul” se îndoia, apoi se clătina, mai departe începe a geme, ear' vorbărețului vizitiu se pune pe gînduri. Începusem a-'l îngăna. Nu-'ți place, „baronule”? Înțeleg ironia sorții, să porți tu falnicul baron pe un Valah, un Armean și pe un Ovreu în spinare. Odată aud o trăsură, căruța sta, mă uit și „baronul” tăiat de pămînt cu copitele îndreptate cătră cer își cerea slobozirea sufletului din această vale a plîngerilor. Eram pe malul Murășului în preajma Topliței.

Amneanul era popă, 'l-am lasat cu Ovreurul să-'i facă prohodul, ear' eu stăteam „la rîl Ardealului și acolo am plîns”. Acum fmi strabate dela prohod și un „requisescat în pace”, care mă taie la baerile inimii, rămăserăm în drum.

Pe bani scumpi și rugămintele frumoasă am prins apoi altă căruță de pe drum și într'un târziu ni-am urmat calea, blăstămînd zilele în care am plecat.

Ajunși în Toplița, alerg la ospitala casă a primarului de acolo dl Popescu, ca să trag un aghios pe ortodoxie. Acolo însă aflu ușile încuiate, fmi preveni un cocostărc cu un mititel Românaș, care trăgea draguțel de el la aghioase pentru noua cunoștință ce o făcuse în acea clipă.

Negru de cămaz plec apoi mai departe și nu mă mai întrebai cum ajung în Borsec seara. Aici baia e toacă, puteam număra pe degote oaspeții. Fețe posomorite și sarbede clipiau cătră noi, mă aflam într'o desevîrșită zăpăceală.

Am luat apoi un somn, un strașnic somn de 12 ore și ceva. Mă trezese în mijlocul unei maiestose naturi, batjocorită însă de un soiu prost de oameni, care nici acum în epoca telefonului n'au dus-o mai departe decât:

Enni imi jöl tudok

En magyar nemes vagyok!

ear' oaspele pască, pască iarba că murgul din povestea vorbeii.

Direcțiunea băilor purcede din tesa, că publicul e pentru dînsa și nu dînsa pentru public. Drept-aceea tratează publicul cu un menagiu cât se poate de prost, plus beuturile, par'că vor să facă concurență antibetului lui Vêrtes într'u întrecarea oamenilor dela beuturi, și par'că n'ar fi acesta loc balnear climatic, ci un spital de poposaci.

Mai proastă însă decât toate e vieța socială, mai ales pentru noi Români. Privirile cele încrunțate, uf! te fac să te simți ca într'un p-nitenciar ori într'o cameră de hotel provincial, la „Victoria” a lui Caragiali, bogată în ploșnie.

Românesc afli aici numai legendele despre galanteria boierească de odinioară. Atunci era lume, îți povestesc jarnic antreprenorii, când umblau pe aici boierii, care vîrsau galbini din pungi pline, la toți se ajungea; acum e sărăcie lucie, ni-au rămas numai niște să-

rântoci. Adevă că mai e câte ceva românesc pe acolo, Ovrei românești.

Într'o zi mă aflu într'o boltă. Vine un student din țeară să-'și cumpere câte ceva. „Jidov!” fi aruncă în buzze ucenicului din boltă, ba „*tiesta magyar ember*”, replică acesta. „Mișel”, replică Românu, ba tu mișel, duplică Maghiarul, și se încalieră băieții la o strașnică pârueală, între hotele celor prezenți. Ambii erau Ovrei, unul Ovreu românesc altul unguresc, dar' Ovreurul este în tot locul patriot localnic.

Frumoasă este însă natura afară de cale. Borsecul zace 882 m. la suprafața mării încungiuat de uriași munți cu brădet în în uriașul Călimani ce coboară în Bucovina și în Ceahlăul Moldovenesc, care pare a purta norii pe umeri. Situat între acest infinit de brădet își ofere o îmbătătoare inhalajie.

Această atmosferă împreună cu puternicele izvoare acid-carbonice de 9—10° Celsius și cari deosebesc Borsecul de alți munți, au fost până acum pentru Români preservativele de nervi față cu „vendégszeretet”-ul sêcusec, acum însă precum vîd din pățania dlui Brinzeu, șicana e mai mare decât balneul.

Umblam și eu alungat de lacumulul csárdășurilor și a privirilor gyilkose, de care era întimpinat graul românesc, pe drumurile domnului Brinzeu. Prin Corău, în ospitala casă a părintelui Dobrea, acest măiestru autodidact în ale tehniceii și bun păstor sufletec cu răboinică sa doamnă. Da, răboinică, în răsboie, din care cu mână măiastră scoase pitorești țesături românești, și încă de ceva măiastră — borșul cu mămăliguța să-'ți omor

și onoarea individuală a fost atacată în modul cel mai brusc.

Acușai și apărătorii au fost pregătiți deja de la început ca nu vor fi încungiuțat la nici un caz de dispoziție liniștită în orașul acela, unde intoleranța de rasă în spirite, în cuvinte, pe stradă și în sala de pertractare, în presă și în contacte private s'a manifestat cu deosebire în deceniul ultim aproape în fiecare zi în contra persoanelor conducătoare ale poporului român și ale presei române dibace, ba chiar și în contra poporului de rând cu o pasiune ce a sguđuit spiritele întotdeauna.

După ce însă căpitanul orașului Cluj, în placatele lipite pe fiecare colț de stradă, a deosebit pe toți Românii care au venit la Cluj ca pe acușai și pe Maghiarii din Cluj, ca ea pe factori chemați la judecare, nu numai că a influențat mult asupra acușaiților, ci prin aceasta nu a putut să lipsească nici unele urmări regretabile.

Dacă publicul este declarat din partea poliției ca judecător din punctul de vedere de rasă: acușai și apărătorii sunt lipsiți deja înainte de scutul judecătoresc competente.

Dacă mai adăugăm că societatea din Cluj a format susținători de ordine organizați în societate, care pe stradă au exerciat putere și cerc de activitate de poliști: urmările n'au putut lipsi.

Prima din aceasta a fost, că în ziua de 8 Mai, mulți dintre acușai și apărătorii au fost insultați faptice și prin cuvinte din partea plebei agitate de cătră sbirii presei locale fără suflet.

Înzadar a cerut avocatul Stefanovic dispoziție severă din partea presidentului în contra stărilor nulificatoare a libertății personale și a siguranței de viață și prin urmare a libertății de apărare.

(Va urma)

Bravii noștri învățători.

Acum se înregistrează o știre foarte îmbucurătoare, care trece cu drept cuvânt de „eveniment”, plin de învățătură pentru guvernării noastre.

Nu mai încăpăținarea i-ar lăsa să învețe.

Anume guvernul instrucției publice a silit pe mulți învățători, — vre-o 70 la număr — din părțile sudice ale Ungariei, să vină la Hódmező-Vásárhely, pe șese săptămâni, la un curs practic, pentru învățarea limbii maghiare.

În acest timp îi frământă pe bieții învățători cu limba maghiară, și mai ales îi adapă cu spiritul „patriotic”, în sensul șovinismului de astăzi.

Bravii noștri învățători însă nu s'au lăsat a fi trași pe sfoară de acest curent bolnavicios. Au studiat limba maghiară, precum legea prescrie, s'au dovedit însă, că ei sunt și vreau să fie cultivatorii poporului român în sens național românesc.

După terminarea „cursului practic pentru învățarea limbii maghiare”, direcțiunea „cursului”, profesorii împreună cu magistratul orașenesc au dat un banchet în onoarea învățătorilor, dresați, precum credeau descreații, în spiritul patriotismului fals șovinist.

La acest ospet al renegatului, învățătorii noștri au dat lecțiunea convenită patrioților potestați.

Și prin casa sdravenilor cocojari, acolo unde a ajuns pastocă pe Brinzău. Cocojarii, viță de oameni cu renume, descendenții unui voinic de al lui Tudor Vladimirescu, refugiat din Moldova după suprimarea revoluției dela 1821.

Odinioară teritorul Corbului se ținea de Moldova, povestesc bătrânii, cam la 20 kilometri încoace dela Presecani la cotitura Bistrișoarei din Valea-sacă era granița Moldovei, căci Bistrișoara era hotarul natural. Cum s'a putut, că atâtă silă de pământ să se cuprindă dela Moldovei întrebai uimit. Pas de pas, fu răspunsul, Moldova n'avea stăpân, sub domnia străină, granițele nu erau regulate.

Am urcat apoi munții călare pe un cal mocănesc în Bilbor, cel mai înalt sat în Ungaria, aproape 1000 metri la suprafață, hotărâși cu trei țeri: cu Ardealul, Moldova și Bucovina, mai frumoasă regiune nici în vis nu se poate închipui. Bilborul situat pe un platou, care varsă aceeași apă minerală ca și a Borsecului, însă intactă de sucursurile apelor dulci din Borsec, în puterea ei virgină clocoțeste din abundență isvoare. Acești munți acum formează proprietatea comunelor Dittro și Szárhegy, a cărora e și Borsecul, de aici se înțelege pentru-ce comorile dintr'înșii se țin ascunși, de ce nu face Bilborul concurență Borsecului. Și apoi Bilborul e comună românească. Aici m'a găzduit părintele Zihlean care cu frumoasa sa familie. Răsboiul și aici în casa cu aceleași produse potestice cu care e împodobită casa și oamenii. (Va urma.)

D. Ioan Marcu, bravul învățător din Bocșa-montană, într'un toast românesc, talmăcit pe ungurește prin un demn coleg al său, în numele său și al tuturor doctofilor români prezenți au declarat sărbătorește, că ei au venit la cursul de limba maghiară, numai ca să plinească prescrierile legii, inima lor însă românească rămâne, și ei vor rămâne și de aci înainte învățători români, propoveditorii culturii naționale române. Cunoștința limbii maghiare nu numai că nu-i va abate dela iubirea neamului lor, ci mai vrtos îi va întări în spiritul lor național român. Exemplele mărețe din istoria națiunii maghiare le vor servi lor de povată, ca și ei să-și iubească neamul, limba națională română, și pentru poporul român, pentru limba și drepturile lui naționale să-și verse, lipsă fiind, și cea din urmă picătură de sânge!

Așa au vorbit învățătorii români, siliți a frecuenta cursul de limbă maghiară!

Onoare lor! și un bravo! nefățârit. Retorcându-se cătră casă, acești bravi învățători „în corpore” au vizitat pe iubiții noștri martiri, în temnița de stat a Seghedinului, și unul fiecare, între lacrimi pătrunzătoare au declarat înaintea luptătorilor aruncați în suferințe, alipirea lor eternă cătră cauza sfântă națională, și admirațiunea lor pentru cei-ce sufer robie grea, pentru poporul românesc.

Ce frumoasă a fost această manifestațiune spontană, vrednică de timpurile grele, în care trăim.

Oare prigonitorii noștri trage-vor morala sublimă politică din această întâmplare, ce le vorbește atât de clar?

Învățătorii i-au asigurat pe nobilii noștri prigonieri, că toată suflarea românească e pătrunsă de sfințenia cauzei noastre naționale, și că nu există casă românească dela vldică până la opincă, în care să nu se aducă rugăciuni sfinte pentru sănătatea lor, pentru izbândă cauzei, pentru liberarea poporului român!

Și noi zicem: să trăiți, iubiților noștri martiri! Temnițele voastre deșteaptă iubirea și alipirea neamului românesc, și cu cât prigonirea va fi mai aspră, mai seltatică, cu atât va crește în tărie spiritul național în poporul românesc.

Suferințele voastre sunt deșteptarea poporului român!

Răspuns și rugare.

Trecând în public știrea despre lucrarea și punerea în cercnd sub tipar a opului meu, ce tractează despre „Mișcarea Românilor din Ardeal și Ungaria sau adunările de protestare contra proiectelor de lege bisericesti din 1893” — parte pe calea jurnalistică noastră, parte prin cercurile mele adresate tuturor conducătorilor acelor adunări: aproape în fiecare zi primesc scrisori dela bărbăți care se interesează de lucrarea opului — în care sunt întrebate de natura, extensiunea opului cât și de planul după care va fi lucrat de o parte; ear' de alta, toți cu cel mai viu interes și bunăvoință îmi ofer date referitoare la obiect (dacă eventual acelea mi-ar lipsi).

Fiindu-mi aproape fără puțință a răspunde separat tuturor acelor, care în aceasta căutându-mă dovedesc un viu interes pentru lucrarea mea, — îmi iau voe pe această cale a le răspunde, că opul meu de sub întrebare cu titlul de mai sus va cuprinde în introducere: o scurtă revizuire peste istoria Românilor, dela venirea lor în Dacia până în zilele noastre. Autonomia Ardealului. Tendințele și mijloacele de maghiarizare ale stăpânirii ungurești. Proiectele religioase. Reacțiunea produsă de acțiunea guvernului. Jurnalistica.

Urmează: 1. Adunările de protestare convocate și ținute. 2. Adunările oprite (volnicile ungurești). 3. Adunările de nou convocate și ținute. 4. Adunările din Arad (cott. Aradului). 5. Filosemitismul la Români. 6. Sinoadele eparchiale contra proiectelor. 7. Sinoadele protopopești contra proiectelor. 8. Luptă în congregațiuni comitatense. 9. Proiectele în casa magnaților. — Votal de blam. 10. În anul 1894. 11. Adunări de protestare reșnoite. 12. Desbaterea proiectului despre căsătoria civilă în parlament și casa magnaților. 13. Criza ministerială. Descompunerea cabinetului „Wekerle” etc

Materialul va fi compus parte pe baza rapoartelor primite, parte pe cele publicate în „Tribuna” și va cuprinde vorbirile oratorilor și rezoluțiunile luate de adunări.

Opul — amăsurat abundenței materialului — va fi extins și după puțință va cuprinde și portretele conducătorilor.

Încurajat de viu interes al on. public, care și până acum se pare a se manifesta pentru lucrarea mea și primind cu plăcere ofertele ce mi-se fac referitoare la punerea datelor la dispozițiunea mea: rog pe toți acei on. domni, care au fost fericți a pute fi conducători ai meetingurilor din 1893, precum și

pe aceia, care în congregațiuni comitatense au luat poziție, nu altcum și pe on. protopreșbiteri și preoți, care în sinoadele lor au luat concluse în această chestiune: să binevoască a-mi raporta despre aceasta — deși cam târziu — pentru a-mi pute completa lucrarea și respective pentru a umple unele lacune, ce eventual s'ar observa în aceea.

În special rog a mi-se trimite rapoarte despre luptele în congregațiuni comitatense și despre rezoluțiunile luate în sinoadele protopopești — căci despre acestea abia din câteva locuri numai mi-s'a raportat.

Giula (Gyula), 18 Aug. 1894.

Cu tot respectul

D. Voniga.

O rectificare.

Dicső-Sán-Martin, 20 August 1894.

Onorată redacțiune! Raportându-mi-se, că în stimat ziar „Tribuna” numărul 140 și 161 din anul curent și anume: în numărul 140 sub rubrica: „Prigoniri în provincie” cineva sub semnul Ch. ar fi scris, că în comuna Blăjel (Balázstelke), aparținătoare de cercul administrativ al D.-Sánmartinului, în fruntea căruia se află subscrisul, în ziua de Rusaliu, în locul, unde ficerii de țeranii își petreceau cu jocuri țărănești, doisprezece gendarmi intrară și fără de a întreba pe cineva, se apucară de cei 9 ficeri, pe care i-a aflat în joc, îi leagă în cătuși de fer, ca pe cei mai mari făcători de rele și astfel legați unul de altul îi escortează în temnițele Sánmartinului unde se află și astăzi, — ear' în numărul 161 la rubrica: „Cronică” sub titlul: „Dreptate ungurească” se scrie, că tot în comuna Blăjel într'o seară de pe la mijlocul lui Iulie a. c., jucând tinerimea română cam între 9 și 10 ore seara la porțile lor, nimeriră doi gendarmi și dând navală asupra lor voră ca să-i prindă, dar tinerii fiind pișcați mai înainte de temnița din D.-Sánmartin au fugit care încetăro și după-ce fețele — constrinse de gendarmi — de frică i-ar fi descoperit, spunându-le numele acelor ficeri, care au jucat, acestia se trezesc cu citațiuni de înfățișare înaintea protopretorului care numai decât îi judecă pe fiecare la câte 30 zile arest, ear' pe doi care au fost pedepsiți pentru joc și în alt rând cu câte 27 zile arest, îi judecă acuma la 50 zile arest și pe acestia îi și pune în temnița, pe cei cu 30 zile precum se vorbește i-au dus la lucru la mașina de îmblățit.

Onorată redacțiune! Deoarece afirmațiunile corespondentului anonim nu sunt decât tot atâtă scornituri și n'au alt scop decât — blamând servirea administrațiunii legale — să agiteze spiritele și așa destul de iritate, pe lângă rezervarea dreptului de a apera autoritatea oficiului atacat fără nici o basă, și pentru a arăta, că administrația publică-politică în cazul subversant a fost corectă, în interesul reputațiunii oficiului atacat cu atâtă necruțare, îmi țin de datoriță oficială de a expune faptul așa precum s'a întâmplat în amândouă casurile și de a arăta, că și organele de publicitate sunt adese expuse de unii oameni fără conștiință la multe neplăceri.

Anume lucrul s'a petrecut în amândouă casurile așa: Încă pe la jumătatea lunii Iunie anul curent fiscal comitatens constatând, că în comuna Blăjel versatul (bubatul) cel mare grasează în formă epidemică, amăsurat legii vigente a oprit prin afișe lipite pe porți ori-ce comunicare cu casele, unde s'a ivit vr'un cas de vrsat, ori-ce convenire de oameni în cărmne, prin urmare și obicinutele jocuri ale tinerimii țărănești, care oprise a fost publicată în comuna întregă numai după usul local, ba a fost indeosebi spusă vevăvului sau arangiatorului de jocuri al tinerimii românești din estan Tinerii români — pentru că în comuna Blăjel sunt și Sași — în ciuda acestei opriri în 17 Iunie anul curent au ținut joc. Primăria comunală mi-a făcut raport, arătând și numele ficerilor renitenți, în urma raportului primăriei tinerii au fost citați înaintea oficiului protopretorial pe 20 Iunie a. c. sub greutatea escortării, ei însă nu s'au înfățișat, s'a ordinar escortarea lor prin gendarmi, și așa în 21 Iunie aduși fiind prin gendarmi, pe 10 înși dintr'înșii i-am pedepsit în sensul legii despre ordinea sanitară articolul de lege XIV. anul 1876 §. 7 cu arest de câte 30 zile, dacă li-s'a părut prea aspră sentența, dñșii s'o fi apelat, însă dñșii s'au mulțumit, și nici amnarea începerii timpului de pedeapsă nu o au cerut.

Afirmațiunea din numărul 161 de asemenea este neadeverată. Lucrul stă așa: că tinerii români 8 la număr, între care erau și doi dintre acei pedepsiți cu 30 zile fiind arătați, că în 28 Iulie între 11—12 ore noaptea — în contra prescrișilor statutari — strigând și chiuind pe stradă au conturbat li-

niștea publică, după ascultare în regulă pe baza fasiunii propriie au fost judecați 6 înși la câte 1 zi arest, ear' doi, adică cei doi, care au mai fost pedepsiți, la câte 2 zile arest.

Așadar' este o calumnie punibilă afirmațiunea, că ar fi fost pedepsiți la câte 30 zile și unii plane la 50 zile arest, ear' afirmațiunea, că ar fi fost întrebuițați la mașina de îmblățit, constituie în cas de adevăre crime abuzului de putere oficială.

Cu toată stima:

Fris R., protopretor.

CRONICĂ

Osândiții noștri. Altă dovadă, că ei nu au aderenți în marele nostru popor. O găsim chiar într'o corespondență a lui „Pester Lloyd”, care scrie: În baia Sân Georgiu, rendez-vous-ul inteligenței române, s'au adunat Români în locul public de cură și au cântat în cor imnuri în slava agitatorului cunoscut Lucaciu. Directorul școlii urbane din Oradea-mare, dl I. Gabel (nu prea sună ungurește! Red.), care era de față a strigat „Abzug Lucaciu!” Români revoltați au însoțit pe directorul cu blăstămuri și ocări până la locuință. Până să sosească acolo gendarmii sosiseră și ei, ear' Români se împărășiră. Adecă e supără mare în Israelul unguresc că-i blăstăam când batjocoresc pe osândiții noștri și de vitezi ce sunt chiamă imediat — poliția! N'au ce se mira dacă primim și noi câte un obicei de al lor și manifestăm și noi în acest chip patriotismul.

Exclusivism în Sas-Sebeș. Ni-se scrie din Lancerăm: Cântarea nobiliteză inima. Corurile țărănești sunt un semn de înaintarea poporului în cultură. Sunt aproape doi ani de când sa înfățișat în comuna Lancerăm un cor țărănesc de ficeri și fete. Pe lângă cântări bisericesti s'au deprins în cântări naționale și populare. Ei cântă cu drag și de dragul cântării. Însă oameni sunt și ei. Le place când se pot arăta cu ce ei cred că știu. Astfel cu dor așteptau adunarea generală a „Asociațiunii transilvane” care li-se spusese, că în estan are să se țină în Sas-Sebeș, în nemijlocita lor apropiere, și pentru care, la îndemnul primit din Sebeș, se și pregătiseră. Era vorba deunăzi să se statorosească programa concertului — o parte din festivitățile împreunate cu „adunarea generală” — fixat pentru seara de 26 c. Am cerut pe seama corului nostru numai 2—3 cântări. Ni-s'au refusat. Conducătorii reuniunii de cântări din Sebeș se cred în drept a monopoliza concertul. Motivul? Nu l'am putut afla. Pentru poziția neplăcută, în care m'au adus față cu corișii mei, nu le pot fi mulțumitor. Apoi dacă prin astfel de desconsiderări s'ar mai întâmpla să mi-se descurajeză băieții — și-au servit oare interesele „Asociațiunii pentru cultura poporului român?” Suntem datori a ne apropia poporul, nu a ni-l depărta. Mai vrtos în zile de încercare. B...a.

Imnul împărătesc huiduit. La băile din Siófok directorul băilor a dispus ca în ziua nașterii Monarchului să fie împodobite zidurile cu steaguri, ear' musica țigănească să cânte de-a lungul stradalor imnul împărătesc, ceea-ce a ținut peste o oră întregă. Publicul când a auzit această scărțitură, scriu foile maghiare, numai decât s'a adunat și cu strigări de „abzug” au huiduit tactul patriotic al directorului băilor.

La castelul Peș din Sinaia și în palatul din capitala se fac pregătiri în apartamentele M. S. reginei în vederea sosirii în țeară. La Sinaia AA. LL. RR. principele Ferdinand și principesa Maria vor locui castelul Foișor, unde s'a instalat deja complet menajul.

Petrecere abzisă. Tinerimea din Arad, Pancota și giur aduce la cunoștința publicului român, că în anul curent, nu va țină petrecerea obicinuită din 15/27 August, în ziua de sfântă Marie, pentru-că actualitatea este timpul de doliu pentru noi, ear' nu pentru petrecere. Pentru comitetul arangiator, Eugen Zaslo, student universitar.

Milan II. „Neues Wiener Tagblatt” aduce o știre senșațională despre o nouă surprindere ce ni-o pregătește Alexandru, regele Sârbiei. După informațiile lui „N. W. T.”, regele Alexandru va abdice de tron în favorul tatălui său Milan, care acum a doua-ora va primi coroana Sârbiei. Asupra acestor senșaționale lovituri de stat vom reveni.

Post de medic cercual. Pentru postul de medic cercual cu reședința în Năsăud se escrie concurs până la 31 August st. n. 1894. Cercul consistă din comuna mare Năsăud și 22 comune mici, laolaltă cu 24.000 suflete. Emolumentele împreunate cu acest oficiu sunt 600 fl. salar și taxele: pentru un recept în locuința medicului 40 cr., vizitarea unui morbos 50 cr., ear' noaptea aceste taxe se socotesc îndoit. Concurenții au să-și trimită suplicile provăzute cu diploma și testimoniu despre serviciile de până acum la protopretorul din Năsăud. Atragem atențiunea medicilor noștri asupra acestui cerc curat românesc.

Cavalerism maghiar. Foile din Budapesta scriu, că o foie maghiară din Vaț atacă în coloanele sale în modul cel mai infam și josnic pe damele române, care vizitează pe condamnații noștri. Insultele mur-

dare ce le aruncă asupra damelor noastre reductorului acestei foie maghiare, a sfirnit scărba chiar și în șirul colegilor sei din Budapesta, care își exprimă regretete, zicând apoi că: „Femeile și fetele condamnaților sunt apărute prin cavalerismul datorit față cu femei, în care Maghiarii au fost totdeauna cei dintâi.” Pe noi nu ne surprinde de loc tenorul fitecii din Vaț, căci ni-am obicinuit cu astfel de floricele de cultură maghiară, ear' pretinsul „cavalerism maghiar” amintit de foile din Budapesta ne este binecunoscut decând cu insultarea fetelor române din Arad, precum și de pe timpul procesului Memorandului...

O nouă revistă va apare în România în Septembrie sub titlul: „Săptămăna”, revistă politică și literară și va apare în fiecare Duminecă sub direcțiunea unui comitet. Pentru partea politică: Alex. Racotă, Cesar Colescu-Vartie, Dumitru C. Musteață, N. Crișan. Pentru partea literară: Victor Crăsescu (St. Basarabeanu), G. Coșbuc, Z. C. Arbure, Sever Secula, Sergiu Cujbă, Al. Dragoș, I. Vultur. Despre programul acestui ziar, fundatorii zic următoarele: În politica din afară, suntem naționaliști, fără însă a fi șoviniști; de aceea vom sprigini pe aceia din oamenii noștri dela cărmă, care în atitudinea lor politică vor pași pe calea apărării intereselor noastre naționale fără șovăire. Credem că chestiunea națională e strins legată de chestiunea țărănească. Peste munți chestiunea liberării de sub jugul maghiar este o chestiune pur țărănească. În literatură, suntem copiii secolului nostru; ne închinăm frumosului, și credem de vătămătoare dezvoltării intelectuale, cercuirea literaturii într'un cadru îngust de sectă, „sunt vătămătoare aspirațiunile secante; precum vătămătoare este și literatura de bălcu, și cea expeditivă, de presă”.

?? Foile ungurești aduc din Caransebeș știrea, că de ziua nașterii Maieștiței Sale, căpitanul Dragomir a vzeut pe un pom aproape de casarmă un steag în colorile României cu inscripția: „Să trăiască împăratul Românilor!” și că se fac cercetări ca să afe autorul acestei fapte.

!! „Dreptatea” însă ne lămurește, că acest steag, ce era menit să fie așezat pe edificiul românesc al comunității de avere din Caransebeș avea inscripția „Trăiască împăratul!” pe o parte și pe cealaltă parte: „Trăiască Români!”

Am înțeles deci. Sfârșitul istoriei este, după „Dreptatea”: „Cam pe la zece ore a dat apoi și poliția de vestea acestei minuni, și fiindcă instrucțiunile polițiale nu vreau să știe nimica de minuni, șeful poliției a constat imediat periclitarea întregității statului nostru, și după-ce steagul nici după provocări mai multe nu s'a coborât de bunăvoie din ploș, a fost coborât cu puterea, și a fost dus cu triumf de mare biruință la casa orașului, unde de present împărătește soarașe memorandiștilor, e pus în arest. Era zi de sărbătoare când s'a întâmplat aceasta, și pe unde trecea șeful poliției și poliția cu pocitul steag ca „corpus delicti”, mulți țerani români își desvăliu capetele înaintea acestui talisman național gândindu-și și ei ceea-ce „și-or fi gândit. Singur șeful de poliție era supărat, căci nu are acuma pe cine să tragă la răspundere pentru acest fapt nepatriotic”.

Episcopul sârb din Timișoara, Nicanor Popovits — după-cum cetim în „Hádznik” — cu ocaziunea unui prânz festiv a avut cu inspectorul școlar Sebeszta Károly o convorbire foarte „patriotică”. Episcopul după-ce a spus în limba maghiară, că cu 2 ani mai înainte, când a venit la Timișoara, n'a știut nimic ungurește, a spus că Maghiarii îi sunt foarte simpatici și îl asigură pe Sebeszta, că toți Sârbii eugetă ca el. „Nouă Sârbilor” — zice episcopul — nu ne place recriminarea și politica ei, și nici chiar cu Români n'ar fi atâtă conflicte, dacă ar avé alți conducători. Cu Sârbii noștri un asemenea conflict n'are posibil. Noi vom trăi împreună în pace și mai departe cum am trăit 1000 de ani”. Nu ne împotră ce crede episcopul Popovits, suntem siguri însă, că Sârbii care nu sunt slugii Maghiarilor ca și episcopul Popovits, eugetă altfel. Ear' ce privește pe Români îi recomandăm episcopului din Timișoara să nu se amestece în afacerile lor. Români sunt îndestulți cu conducătorii lor și nici sfaturile episcopului renegat nu le trebuie.

Din raportul societății de lectură „Petru Maior” a tinerimii române dela universitatea din Budapesta pe anul școlastic 1893/4 aflăm următoarele: Membrii societății au fost în anul acesta: onorari 32 (în viață, 7 repositi); fundatori 24 (în viață, 7 repositi); ajutători 17, ear' ordinari 49. În decursul anului societatea a ținut de toate 27 ședințe, dintre care 22 ordinare-săptămânale, 1 extraordinară-săptămânală, 2 generale extraordinare și 2 generale ordinare. Avera totală a societății cu finea anului face 4735 fl. 72 cr. Biblioteca a crescut în anul acesta cu 44 opuri în 47 volume. Comisiunea literară, după-cum dovedește procesul verbal, în decursul acestui an școlastic a ținut 20 ședințe, în care s'au cetit 12 operate și recenziuni din partea a 8 membri ordinari. Aceste lucrări după discuțiune în sinul comisiunii literare s'au admis să se cetească în ședințele societății.

Din iubire Un tiner farmacist din Agram Ancieni s'a sinucis împreună cu amanta-sa, o copilă de 15 ani dintr'o familie frunțasă. Îndrăgostiții s'au dus într'un hotel unde mai întâi au beut vinul apoi tinerul a luat un revolver și a împușcat pe fata, pe urmă se împușcă și el. Dimineață i-au aflat înmbrățișați dar' fără viață. Pe o hârtie a fost scris: „murim fericiți”.

Résboinul coreic „Naily News“ primeste dela corespondentul sau din Viena urmatoarea telegrama: Sunt informat ca Anglia, Franta si Rusia s'au inteles ca se nu tolereze un atac contra Pekingului.

Alte nebunii. In Dobritin s'a tinut o adunare generala a comitetului reuniunii invatatorilor maghiari. Au luat rezolutii taresii, cerend: Punct. 3, deplina administrare de stat in toate scoalele populare.

Embleme maghiare lapedate. La ziua nasterii Monarchului, serie „Szegedi Naplo“, corpul oficerilor a arangiat un pranz festiv comun in sala mare a hotelului „Europa“.

Starva de asdiu in Praga nu se va fini decat dupa ce corectiunea ce a avut-o de scop va fi indeplinita. La 13 Septembrie curtea cu jurati va reincepe insa activitatea sa.

Romeo si Julia. Intre specialitatile Veronei se afla si mommentul lui Romeo si Juliei — asa se pretinde. Mai ales Englezele caltoare nu uita sa aduca tributul lor de atentie pentru vestita pareche amoroasa.

Holera. Din Constantinopol se scrie ziarului „Le Temps“: Holera continua a face viciul la Adrianopol si in impregiurimi, unde cea mai mare parte din casuri se sfirsc totdeauna cu moartea.

Holera nostras. Un cas de holera nostras s'a constatat in Lechna-sasasca la Istrița. Ministrul a tras un cordon de precautie in giurul satului.

Versatul. In Budapesta s'a ivit vèrtul. Epidemia aceasta contagioasa insufla griji serioase, caei s'a lătit tare și a serarat victime foarte multe. De altfel s'au luat dispozitii in contra lătrii epidemiei.

Jidovii din Boemia ocupă tot mai mult teren in scoalele medii și ca elevi și ca profesori. In Ostran de pildă sunt numai 12 profesori Jidovi la un liceu.

Anarhistii. Acesti domni intoleranti mai vreau să înceteze cu experimentele lor dinamitice. După cum scrie „Patria del Fine“ Udine un necunoscut a dus în biserică pe monte santo ca dar două lumini.

Report general

Starea și activitatea societății „Inocențiu Micu-Blain“ a teologilor gr.-cat din Blaj, pe anul școlastic 1893-4.

Uniți s'au înțeles în cuget Uniți în Dumnezeu. Deviza societății.

Se poate oare mai sublim decât iubirea gete, iubirea în D-zeu! Se poate oare mai sfânt decât această...? Nu! De

zece-ori nu! Experiența de toate zilele, istoria de veacuri ne e martoră la aceasta. Scopul omului, fericirea lui pământescă, bună pacea și bună înțelegerea pretind unire și ear' unire.

Și apoi dintre toate efectele, care din această contopire de simțăminte, cugete și idei se nasc, cel mai salutar pentru individ, familie, societate, națiune și omenime este fără îndoială iubirea, care ar cuprinde în casul acesteia inimile tuturor; așa iubire, care e condițiune sine qua non pentru pacea și liniștea fie între membrii unei familii, fie între fiii unei națiuni, fie în fine chiar între fiii mai multor națiuni conlocuitoare în același stat.

Prin această iubire, prin această unire în cugete, simțăminte și idei lupta partidelor, care totdeauna a fost, este și va fi cauza la ruina popoarelor, la ruina materială și spirituală a lor ar dispără; căci doar' atunci e fericit soțul de căsătorie, atunci e fericire în familie, atunci prosperează societatea, când toate lucrările singuraticilor membri își au sorgintea în iubire!...

Și fiindcă nu odată un lucru pozitiv se poate cunoaște mai bine cunoscând contrarul, așa și în cazul de față ca să putem cunoaște însemnătatea unirii, să reflectăm la relele ce le-a adus în popor și peste tot, neunirea, discordia și neînțelegerea. Istoria ne e martoră, că nicăiri nu a domnit discordie, fără ca urmarea cea mai firească a ei să fie nimicirea totală a întregului.

Și pentru ca să ne convingem și să vedem ce e omul și unde poate să ajungă când frău liber simțămintelor conduse și influențate de superbie, egoism și poftă de domnie, oare se cercăm istoria Românilor? sau se ne oprim la revoluțiunea franceză, sau în fine mai bine să reflectăm asupra statului nostru? De vom face o mică revizuire asupra trecutului nostru mi-se pare vom fi siliți a aproba zicala: că pe Român neunirea l'a mâncat. Și dacă ni-se impune aci întrebarea: oare acum încă stăm ca în trecut? se răspunde că nu. Azi suntem tari, înaintăm cu pași repezi spre învingere, calea ne e deschisă spre cultură, căci ne-am unit, ne-am identificat. (Va urma.)

Posta redacțiunii.

„Destuzirile“ din tractul Giulei nu le putem publica, pentru că nu înțelegem rostul trebi și afară de aceea nu credem că e consult a mai lungi vorba despre acel obiect.

Dlul Beu Popu. Scrisoarea d-voastre s'a expedit dlui I. B., care V'ă va răspunde. Pațeti să-i încredințați fără rezervă pe ori-cine.

Dlul A. M. P. Nici noi nu știm cât costă v-oile latine. Scrieți la București.

Bibliografie.

A apărut: „Almanachul“ societății de lectură „Andreu Șaguna“ a teologilor și pedagogilor români gr.-or. din Sibiu. Suenire dela primul jubileu al societății sărbat la 25 de ani de existență. Sibiu, 1894. Ediție de lux; pe hârtie foarte fină; tipar frumos.

Se poate abona dela societatea însăși, a cărei proptate o forma zăă.

A apărut: Nachtrag zur Geschichte des „Rumänischen Schrifttums“. De W. Rudow.

În editura librăriei E. Zeidner din Brașov au apărut:

Ioan Maxim: „Gramatica elementară a limbii germane“ cu deprinderi de tradus germane și române vrite printre regule și cu vocabulele trebuincioase la acestea. Prelucrată din manuscris și întocmită pentru școalele medii și civile, precum și pentru usul privat de Nicolau Pilița, profesor la gimnasiul român gr.-or. din Brașov.

„Geografia Ungariei“ și elemente de geografia generală pentru școalele populare. De dl Nicolau Pop, corector, profesor și asesor consistorial, revizuit și îndreptat mai ales cu privire la datele statistice de Nicolau Pilița, profesor la gimnasiul român gr.-or. din Brașov. Edițiunea a șaptea. (Cu harta Ungariei.)

„Aritmetică“ pentru școalele populare. De F. E. Lurtz. Tradusă de un învățător, după a 9-a ediție germană. Anul I. și II. de școală. Numerii dela 1—10, 10—20 și 20—100.

Extrase din foi bisericești și școlastice.

Posturi vacante:

— La școala poporală gr.-or. din Brad sunt a se ocupa următoarele posturi:

Un post de învățător cu salariu de 300 fl., cuartir și jumătate din grădina școlară. Se observă, că învățătorul va avea a instrua elevii oare repetiție și cei meseriași, cu instruirea celor din urmă este împreună și o remunerațiune.

Un post de învățătoare cu salariu de 300 fl., relut de cuartir 50 fl. și jumătate din grădina școlărie.

Petițiunile se se substeamnă până în 23 August v. oficiului protopresbiteral gr.-orient. al Zarandului.

— În protopresbiteratul Târnavei (archidieceză) sunt de a se ocupa următoarele posturi de învățători:

Blăjei, cu salariu de 300 fl., cuartir și grădina.

Boian, cu salariu de 300 fl., lemne și grădina de legumi.

Bobohalma, cu salariu de 300 fl., cuartir, lemne și grădina de legumi.

Chinciș, cu salariu de 300 fl., cuartir și grădina de legumi.

Fărău, cu salariu de 300 fl. și cuartir.

Sânbenedic, cu salariu de 300 fl. și cuartir.

Sălcud, cu salariu de 300 fl. și cuartir. Petițiunile se se substeamnă până în 23 August v. oficiului protopresbiteral greco-or. în Cetatea-de-baltă.

LOTERIE.

Tragera din 2/ August n. Sibiu: 59 65 70 76 30

Calendarul zilei.

12.24 August 1894

Iulian: M. Fotie și Anichit. Gregorian: Bartolom. Soarele: răsare 5.05 apune 6.57 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 23 August n. 11 oare dimineața

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică în mm., Temperatura după Celsius, Maximal și minimal de temperatură, Direcția vântului, Observații.

Din țeară 21 August n. 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică în mm., Temperatura Celsius, Vântul (direcția și tăria).

Sosiți în Sibiu.

La 23 August n. Hotel „Neuriner“. Hecht, privatier, din Budapesta. Gottfried, cu soția, din Orăștie Neuhaus, din Remschau, Mandel, Beck, din Viena, com. ricanți.

Economic.

Tirgul dela Roman s'a deschis la 6 August.

El a fost slab de tot: nu s'au vëndut decât 30 vagoane de ovës.

Sot așa de slab a fost și rezultatul tirgului ținut la Frumoasa, din județul Iași.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiunile efectuate în 5 August v. 1894.

S. & L. Blumen lui B. Kivici, grâu 1200 hect. 5.70 lei. S. & L. Blumen lui B. Kivici, grâu 1500 hect. 5.70 lei. S. & L. Blumen lui B. Kivici, grâu 1600 hect. 5.70 lei. E. Georgief lui B. Kivici, grâu 1000 hect. 5.90 lei. N. V. Perlea lui I. Millas & Fiu, grâu 3000 hect. 6.40 lei. Tem. Dimitriade lui L. Dreyfus & Co., grâu 4000 hect. 7 lei. Peirano fils & Co. lui F. Georgief, porumb 7000 hect. 7 lei. Galano & Luludi lui Peirano fils & Co., porumb 8500 hect. 6.37 lei. L. Dreyfus & Co. lui G. Demetrian, porumb 10.000 hect. 7.25 lei. A. Davis lui B. Kivici, grâu 800 hect. 7.40 lei. A. Davis lui A. Etlinger, seacă 5000 hect. 8.80 lei. A. Davis lui A. Etlinger, seacă 500 hect. 8.40 lei. Haidis lui G. Nicolopolo, seacă 500 hect. 8.30 lei. F-ții G. Nistor lui B. Kivici, orz 7000 hect. 3.57 lei. F-ții G. Nistor lui A. Etlinger, orz 400 hect. 6.25 lei. N. V. Perlea lui B. Kivici, orzoaică 2850 hect. 8.60 lei. Zamfirescu lui B. Kivici, orz 700 hect. 4.12 lei.

Cereale sosite.

Pe apă: Grâu 60.000 hect., porumb 8500 hect.

Re uscat: Grâu 26.200 hect., porumb 6000 hect.

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu. Dela 21 August n. Grâu frumos 76 până 80 chilo d. 4.60 până 5.10, grâu mestecat 7 până 74 chilo d. 3.80 până 4.30, seacă 70 până 74 chilo d. 3 — până 3.40, orz 62 până 68 chilo d. ... până 4. —, ovës 42 până 48 chilo d. 3.30 până 3.60, cucurus 70 până 74 chilo d. 4.20 până 4.90, mlaiv 78 până 82 chilo d. 4. — până 4.50, cartofi 69 până 70 chilo d. 1.10 până 1.50, sëmënță de cânepă 48 până 50 chilo d. 4.80 până 5. —, mazăre 76 până 80 chilo d. 5.50 până 6. —, linte 78 până 82 chilo d. 7. — până 8 faole 76 până 80 chilo d. 4. — până 4.50, păsă de grâu 100 chilo d. 13.50 până 14. —, făină nr. — d. 13.50 făină nr. 14. — d. 12.50, făină nr. 13. — d. 10. — slănină 100 chilo d. 54. — până 56. —, unsoare de porc d. 52. — până 56, sêu brut 100 chilo d. 26. — până —, sêu de lumină d. 38. — până d. 34. —, tur-nate le sêu d. 38. — până d. 40. —, sâpan d. 20 până 30. —, fân 100 chilo d. 1.9 — până 2. —, cânepă d. 20. — până 25. —, lemne de foc mestec ca. cub d. 3. — până 3.25, spirit p. 100 l. 1/2 55 — până 57 cr., carnea de vită chilo 52 cr. până 61, carnea de vițel 45 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbec —26 până 32 cr., ouă 10 cen 16 până 20 cr.

Piața din Mediaș, în 18 August n. Grâu frumos hectolitru d. 5. — până d. 5.50, grâu mestecat d. 3.70 până d. 4. —, seacă d. 3.5 până d. 3.50, cucurus d. 4. — până d. 4.25, ovës d. 2.90 până d. 3. — orz d. 3. — până 4. —, sëmënță de cânepă d. 4. — până d. 4.50 sëmënță de in d. 6 — până d. 7. —, faole d. 3.23 până d. 3.50, mazăre d. 8. — până d. 9. —, linte d. — până d. —, cartofi d. 2. — până d. 2.50 mlaiv d. — până d. —, sêu brut 100 chilo d. 22.24 până d. 21.20, luminări turnate de sêu d. 33. — până d. 40, unsoare de porc d. 55 până 60, slănină d. 54. — până d. 56, cânepă d. 30. — până d. 32 — în d. 1.60 până d. 1.80, sâpan 100 buc. d. 20 până d. 30. —, spirit pro 100 litre 1/2 d. 55. — până d. 57. —, carne de vită chilo 40 până — cr., carne de vițel 40 cr. până 44 cr., carne de porc cr. 40 până 48, carnea de oaie 28 cr. până — cr., oaie 6 cu 10 cr.

Tirgul de rimători în Steinaroch. În 21 August n. s'au notat: ungurești bătrâni grei 41 — cr. până 42 1/2 cr., de mijloc 42 — cr. până 42 1/2 cr., ungurești grei tineri 43 — cr. până 44 cr., de mijloc 41 — cr. până 44 1/2 cr., uțori 45 — cr. până 45 1/2 cr. marfă țărănească grea 42 — cr. până 43 — cr. de mijloc 43 — cr. până 43 1/2 cr., uțoară 44 1/2 cr. până 45 — cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito de mijloc 44 — cr. până 44 1/2 cr., transito ușori 42 — cr. până 43 1/2 cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 21 August n. 1894.

Table with multiple columns: Săminte, Prețul per 100 chilogr., Cămințe, Prețul per 100 chilo, etc. Includes rows for Grâu, Bănățeneș nou, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 2 columns: Hartie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Răble rusești. Cump. 9.88 vând. 9.90.

Bursa de Budapesta.

Table with 2 columns: Renta de aur ung., Renta de aur ung. 4%, Renta val. c. 4%, etc. Din 21 August n. 1894.

Bursa de Viena.

Table with 2 columns: Renta de aur ung., Renta de aur ung. 4%, Renta val. c. 4%, etc. Din 21 August 1894.

Bursa de București.

Table with 2 columns: Din 6 August v. — 4 ore p. m. Cassa, Renta rom. per 1875 5%, Renta rom. amort 5%, etc. Ultim.

Medic român în Franzensbad. Med. univers. Dr. P. Cioran.

Redactor responsabil: Alexandru Dordea. Proprietar și editor: T. Liviu Albiu.

Nr. 526/894. [1872] 3-3 a. f. c. s. d.

Concurs la post de profesor.

Prin aceasta se scrie concurs la o catedră ordinară la gimnaziul superior fundațional din Năsăud pentru limba maghiară-latină ori germană-latină eventual altă combinațiune din acestea.

Cei-ce au calificațiune în acest ram sunt provocați ca până în 26 August st. n. a. c. să-și înainteze cererile instruite în regulă la subscria comisiune administrativă.

Salariul profesorului ce e de a se alege în cei dintâi 3 ani de probă e 700 fl., apoi salariu de profesor ordinar de 1000 fl., decenale de 10%, și drept de pensiuie.

Dela profesorul ce se va alege se cere ca să poseadă perfect limba română ca limbă de propunere atât în scriere cât și în vorbire.

Postul e de a se ocupa în 1 Septembrie 1894.

Din ședința comisiei administrative de fondurile centrale școlastic și de stipendii din districtul Năsăudului, ținută în Năsăud la 11 August 1894.

Președinte: Dr. Pavel Tanco. Secretar: Nestor Simon.

Avis!

Pe dnul Nicolau Bran, pictor, fost locuitor în Paris, pe această cale îl rog să-mi facă cunoscut locuința sa pentru ca să mă pot înțelege cu dînsul în procesul cu Ioan Bran. Dr. Ioan Nichita, avocat în Zilah (Zilah) comitatul Sălajului.

Se caută Un învățăcel

dintr'o casă bună, care a absolvat cel puțin II. clase gimnasiale sau reale pentru „Institutul Tipografic“ în Sibiu.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vînzare:

Portretul domnului Dr. IOAN RAȚIU. Cu 50 cr.

Portretul domnului Dr. V. LUCACIU. În mărime de 38x28 cm. Cu 50 cr.

TABLOUL Deputațiunii române la Viena. Cu 2 fl.

TABLOUL „CONFERENȚEI NAȚIONALE“. în mărime 33x50 cm. Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților în PROCESUL MEMORANDULUI. Cu 3 fl.

Tabloul apărătorilor. Cu 3 fl.

TABLOUL BIUROULUI DE PRESĂ. Cu 3 fl.

Institutul Tipografic în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Piporuș Petru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și tîndală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărănciul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Blăstem de mamă. Legendă populară din giural Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Sunica de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarňík. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vind și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pămîntul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldăruca cu trei picioare. Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușotca. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărăncic. Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Frietenul meu Vîntură-Teară. Din poveștile californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpăratoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgărăcitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Nusciu-împărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina-împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Prințesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina mărăgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Rusalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbișoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. Roma învinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vîndătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1894.

Table with multiple columns and rows showing train schedules between various stations like Budapest, Sibiu, Arad, Timisoara, etc. Includes train numbers, departure times, and arrival times.